

narod pristupačan: kako za čestu i svagdanju sv. pričest tako i za pobožnost Srcu Isusovu. Samo je jedna poteškoća: obje pobožnosti zahtijevaju da se dušobrižnik svom dušom oda radu i nastojanju svojih vjernika, da im kao vođa i učitelj uvijek bude u blizini. A to u većini slučajeva nije našim dušobrižnicima moguće. Otud neki zastoje... krzmanje. Sigurno ne radi nerazumijevanja, nego radi fizičke nemogućnosti. Čim se broj radnika u vinogradu Gospodnjem polako povećava, bit će i raširenost ovih dviju pobožnosti veća među našim katoličkim pukom.

Gg. dušobrižnicima može ova knjiga ako znadu francuski, lijepo da posluži.

Dr. A. Živković.

L'apostolat missionnaire de la France. Conférences données à l'institut catholique de Paris II. série 1924—1925. Paris VI. 1926. Pierre Tequi, libraire-éditeur, 82 rue Bonaparte. 8°, XXI + 320.

Problemi, što niču iza rata na istoku, zaokupljaju evropske mislioce. Istok se budi iz svog stoljetnog sna... nove snage i nova spoznaja... mogla bi da nas iznenade. Većina evropskih mislilaca nema ništa drugo pred očima, osim problema civilizacije i kulture. A mi upozoravamo na historijsku činjenicu: kad su se svojevremeno divlji germanski i slavenski narodi spuštali u Evropu, nije li kršćanstvo iz njih učinilo ne rušioce, nego pomagače kulture?

Ako igdje, a ono bi se evo u pitanju misijskog djelovanja morali složiti i državni i crkveni krugovi. Neka budu sigurni: da Evrope pred žutom i crnom rasom ne će spasiti nitko, ako je ne spasi kršćanstvo.

Znamo, da države u svom podupiranju misijskih stanica imaju i izvjesne političke ciljeve. Konačno i misionari sami — nose kulturu, a snjom i upliv svoje nacije. Pa toga ne ćemo ni zamjeriti — i ako moramo istaknuti, da je takav način djelovanja štetan s crkvenog, odnosno religijskog stanovišta.

Francuska je mnogo učinila za misije. I danas čini mnogo. A imajući pred očima probleme, o kojima u predgovoru lijepo raspravlja Msgr. E. Beaupin, morat će da učinj još više. Ne samo Francuska, nego i sve ostale države.

Upliv ruskog boljševizma i internacionalnog komunizma ne će odgojiti narode Azije i Afrike u onom smislu, u kojem je Crkva svojedobno odgojila germanska i slavenska plemena. Zato valja i u interesu naše civilizacije i kulture podvostručiti dosadanje misijsko djelovanje.

U ovoj je knjizi odštampano deset predavanja od raznih autora. Sva data u njima iznesena daju sliku vrlo razgranjenog francuskog misijskog djelovanja. Iznoše pitanja, koja su u ovom radu od načelne važnosti, a upozoruju na poteškoće, s kojim imadu da se bore pojedine kongregacije.

Sadanjí papa Píjo XI. obraća naročitu pažnju na misije. I kod nas je življi rad, veća pažnja i ljubav za misije. Mnogo čine u tom pogledu oči Isusovci u Zagrebu. Bit će ljudi, koji će s velikim zanimanjem, a i uz veliku korist moći da čitaju ove konferanse. Preporučujemo.

Dr. A. Živković.

Louis Rouzic: Les saints ordres. Doctrine et action. Paris VI. 1926. P. Tequi, libraire-éditeur, 82 rue Bonaparte, 8°, XI + 522.

Stari abbé Rouzic poznat u francuskim katoličkim krugovima svojim ascetičnim i moralnim spisima, daje u ovoj knjizi neke vrsti oporučna razmatranja o sv. svećeničkom redu. Jedan život, pun iskustva, promatra sv. red od prvog poziva kroz sve faze svećeničkog razvitka. U 20 poglavlja niže Rouzic misli o sjemeništu, tonzuri, sakramentu sv. reda, brevljaru, čistoći, sv. misi, prodikovanju, katekizmu, blagoslovu, profesuri, ispovijedi i t. d.

Toliko je i važno i vrijedno svećeništvo u našem savremenom životu, da sva briga njemu posvećena, još uvijek ne iscrpljuje svu našu dužnost. Svoje djelo — predao je Krist svećenicima, da ga dalje vode. Utjelovljenje njegovo i Otkupljenje — ima da donosi plod po radu svećeničkom do konca svijeta. Nema ničeg većega, što bi bilo dano ljudima.

Taj momenat naročito provejava sve izvode autorove. Ima više teoretskog, lijepog zanosa, nego praktičnih, savremenih opazaka. Ali opet nitko ne će moći reći, da je ova knjiga suvišna. Iz nje govori jedna toplina i svestrano poznavanje svih, u životu važnih pozicija. S velikom će je koristiti čitati svaki svećenik.

Dr. A. Živković.

Dr. Otto Bardenhewer: Der Römerbrief des heiligen Paulus 1926. Freiburg in B. Herder. — Komentar hoće da omogući čitanje ove teške poslanice. Zato mu je glavna svrha, da iznese što vjernije i jasnije teološke misli velikog Apostola. Kritičko raspravljanje s obzirom na tekst ograničuje se na najpo-trebitiju materiju.

Ekskurze u povijest egzegeze pravi Bardenhewer samo kod znamenitijih mjesta na pr. Rim 7, 14—25 str. 111., gdje Apostol raspravlja o teškoj unutrašnjoj borbi, koju osjeća svako Adamovo dijete. Namiće se pitanje, misli li stanje čovjeka neotkupljena ili stanje otkupljena milošću Kristovom.

Osobitu je pažnju posvetio tom mjestu doctor gratiae sv. Augustin. Prije borbe s Pelagijancima drži, da Pavao govori o čovjeku, koji se još nije preporodio. Otada, da što jače naglasi, kako je potrebna milost, tumači o borbi kršćanina, koji uzdiše promatrajući svoju pokvarenu narav. U djelu „Retractiones“ označuje svoje prvo tumačenje tripūt kao neprikladno. Pozivajući se na Augustina Luter brani tezu, da Pavao „loquitur in persona sua et omnium sanctorum“.

Dobro opaža auctor, da tekst i kontekst u 7, 14—25 zahtijeva, da Apostol misli borbu starog grješnog čovjeka. Ali one riječi vrijede u nekom stupnju i za one, koji su u milosti Božjoj, jer i u njima ostaje požuda, kako lijepo kaže sabor Tridentinski „ad agonem relicta“. Bilo bi lagodnije, da je ne čutimo, ali Gospodin ostavio je, da budemo ponizni, da se borimo i milošću pobijedimo. Što je zdušniji kršćanin, to jače osjeća ostan požude, te ustrajnije uzdiše i vapije „infelix homo“, ogledajući se za milošću Božjom.

Danas je gotovo općenita sentencija, da Apostol misli borbu neotkupljenog.

Tumačenje osvjetljuje često navodima otaca, odlukama i izjavama crkvenih sabora, osobito Tridentinskog i liturgijom. Gdje je od potrebe upozoruje na razliku izmjeđu Vulgate i originala.

Prihvatit ćemo rado mišljenje, da je τοῦ ὁρισθέντος¹ vjerovatno prevela Vulg. sa „destinatus“, a kasnije da se nepažnjom uvuklo čitanje

¹ 1, 4.